

Universal Declaration of Human Rights - Gagauz

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Insan Hakların Cümlä Deklaratıyası

Kabledildi hem bildirildi 217 A (III) Birleşmiş Milletlär Kurulun Genel Asambleyasının kararınan 1948 yılda dekabrının onunda

Respublika Moldovadaki Insan hakları merkezi

Basılêr Birleşmiş Milletlär Kurulun Moldovadaki İlerlemä Programasının Yardımınan

Preambula

ESABA ALARAK, ani insan aylesi azaların kişilik saygılı, onnarın birtakım hem ayırılmaz hakların tannıması serbestliin, dooruluun hem ömür-dünnäa usluluun temelidir; hem

ESABA ALARAK, ani insan haklarına gösterilän saygısızlıktan hem aşaalıktan kaynaklanan yabannık darıldêêr insanınnn üzünnü, hem ani ölä bir dünnäa kurulması, nerdä insannarda olacek söz hem düşünmek serbestlii hem olmayacak korku hem sıkıntı, insannarın bir üüsek isteyişi gibi bildirildi; hem

ESABA ALARAK, ani insan hakları lääzım korunsun kanon kuvedinnän, ani olmasın ölä, açan insan, bitki çözüm gibi, zorbalaa hem baskıya karşı istar-istemäz kalêr yapsın kalkıntı; hem

ESABA ALARAK, ani lääzım halklar arasında dostluk baalantıların ilerlemesinä yardımcı olmaa; hem

ESABA ALARAK, ani Birleşmiş Milletlär halkları kendi Ustavında tekrarladılar inandıklannı insannarın temel haklarına, insan kişiliin onuruna hem kıymetinähem da adamnarlan karıların birtakım haklarına hem karar aldılar sotial ilerlemesina yardımcı olmaa hem taa bol serbestliktäyaşamak koşullannı iileştirmäa; hem

ESABA ALARAK, ani aza devletlär söz verdilər, Birleşmiş Milletlär Kurulunnan birliktä, cümlä insan hakların hem temel serbestliklerin saygılanmasına yardımcı olmaa;

hem

ESABA ALARAK, ani bu haklar hem serbestliklär tabeetin universal annaşılmısı bu baalantıyı bütünnä tamannamak içik pek maanalıdır,

GENEL ASAMBLEYA

bildirir bu Insan Hakların Cümlä Deklaraşıyasını ölä bir problema gibi, angısını lääzım özensinnär çözmäa hepsi halklar hem devletlär, aniki herbir insan hem cümleinin herbir organı, dayma göz altında tutarak bu Deklaraşıyayı savaşınnar aydınlatmaklan hem üüretmäklän yardım etmaa bu hakların hem serbestliklerin saygılanmasına naşıonal hem halklararası progresiv işlärlän onnarın tanıtırılmasına hem tamannanmasına nicä Kurula girän devletlerin halkları arasında, ölä da o halklar arasında, angıları bulunrlar o devletlerin kanonnarı altında olan topraklarda.

Yazı 1

Insannar hepsi duuêrlar serbest hem birtakım kendi kıymetindä hem haklarında. Onnara verilmiş akıl hem üz da lääzım biri-birinä davransınnar kardaşlık ruhuna uygun.

Yazı 2

Herbir insanda läüzım olsun hepsi bu Deklaraŧıyada bildirilän haklar hem serbestliklä, hiçbir ayırıntısız soy, deri rengi, adam hem karı, dil, din, politika yada başka inandıkları, mülk, insan boyu eki başka durum bakımından.

Bundan başka diil läüzım yapılsın hiçbir ayırıntı devletin ya insanın yaşadı topraan politika statusuna görä, bakmayarak o toprak serbest mi, bakımını mı, kendibaşına kullanmayan mı osa suverenitetindä başka türlü sınırlamalı mı.

Yazı 3

Herbir insanın yaşamak, serbestlik hem kışiliinä dokunmamak hakı var.

Yazı 4

Kimsey diil läüzım tutulsun esirliktä ya serbestsiz durumda; esirlik hem esir satılması hiçbir türlü kabledilmeer.

Yazı 5

Kimsey diil läüzım zeetlensin, zorlaştırılsın yada cezalandırılsın zulumca eki insan şanını aşaalayan davranışlan.

Yazı 6

Herbir insanın, nerdä da o bulunsa, var hakı daava subyekti olarak tanınmaa.

Yazı 7

Herbir insan kanona karşı denk hem herkezin, bir ayırıntısız, var birtakım hakı kanonnan korunmalı olmaa. Hepsi insannarın birtakım hakı var bu Deklaraŧıyayı bozan diskriminaŧıyadan hem bölä diskriminaŧıya fitlemesindän korunmalı olmaa.

Yazı 8

Herbir msanıı hakı var legal millet daavalarından haklarını efektivli geeri almaa, eer konstituŧıya ya kanon tarafından ona verilän haklar korunmazsalar.

Yazı 9

Kimsey yok nasıl zakonsuz zorlan kapansın, tutulsun yada erindän kaldırılsın.

Yazı 10

Herbir insanın haklarını hem borçlarını belirtmäk için hem ona çıkarılan kabaatlamanın sebepli olup-olmadıını göstermäk için var hakı, cümlä birtakımlık temelindä, istemäa onun daavası bakılsın açık hem dooruluk kurallarına uygun olarak baalı olmayan hem tarafsız olan sudta.

Yazı 11

1. Herbir kabaatlı bulunan insanın hakı var kabaatlı sayılmamaa, eer onun kabaatı zakona görä açık araştırmaklan ortaya çıkarılmadıysa hem ona hertürlü korunma kolaylıı verilmediysä.

2. Kimsey yok nasıl cezalandırılsın ölä bir cürüm (zakona uymayan iş) yapması içii yada yapmaması için, eer yapıldı zamanda o cürüm naŧional zakonnarına görä hem halklararası haka görä cezalanan kabaat sayılmadıysa. Hem yok nasıl kabaatlıya verilsin taa aar ceza, nekadardı nasıl verilsin o vakıtta, açan cürüm yapılmış.

Yazı 12

Kimseyin yok nasıl kanonsuz karışılın kendi kişi hem aylä yaşamasına, kanonsuz dokunulsun onun eviüä, onun Yazışma saklılına yada onun kıymetinä hem adına. Herbir insanın var hakı kanonnan korunmalı olmaa bölä karışmalardan eki bölä dokunmalardan.

Yazı 13

- 1. Herbir insanın var hakı serbest er diıştırmää hem herbir devletin sınırlarında kendisinä oturmak eri ayırmaa.*
- 2. Herbir insanın var hakı çıkmaa memlekettän, bu sırada kendi memleketindän da, hem dönmaa memleketinä.*

Yazı 14

- 1. Herbir insanın var hakı sıkıştırmalardan başka memleketlerdä koruntu aaramaa hem o koruntuyu kullanmaa.*
- 2. Bu hak yok nasıl kullanılsın, eer sıkıştırma yapılırsa gerçektän politikaya baalı olmayan bir kabaat için yada Birleşmiş Milletlär kurulun neetlerinä hem prințiplerinä karşı gidän işlär için.*

Yazı 15

- 1. Herbir insanın var vatandaşlık hakı.*
- 2. Kimseydän yok nasıl kanonsuz alınsız onun vatandaşlı yada onun hakı kendi vatandaşlını diıştırmää.*

Yazı 16

- 1. Yaşlarını dolduran adamnarın hem karıların var hakı, hiçbir sınırlamasız soy, milletlik ya din üzerinä, evlenip aylä kumıaa. Onnarın hakları birtakım evlenirkän, evlenmektä bulunarkan hem ayırılarkan.*
- 2. Evleimäk olabilir sade karşılıklı iki tarafın bütün serbestliinnän hem kayıllınnan.*
- 3. Aylä— cümleinin bir natural hem ana kısmı hem onun var hakı cümlä hem devlet tarafından korulu olmaa.*

Yazı 17

- 1. Herbir insanın var hakı mal saabisi olmaa tek başına yada başkasınnan birliktä.*
- 2. Kimseyin elindän zakonsuz mal diil läüzüm alınsın.*

Yazı 18

Herbir msanın var serbestli düşünmäk, üz hem din hakı; bu haka girer serbestlik diıştırmää kendi diini ya inandıklarını hem tutmaa kendi dinini ya inandıklarını tek başına ekı başkasınnan birliktä, halka açık üürenmää, duva etmää hem din ritual adetlerini kullanmaa.

Yazı 19

Herbir insanın var hakı serbestli fikirlerinä hem onnarın serbestli açıklamasına; bu haka girer serbestlik engelsiz kendi fikirlerinä uymaa hem serbestlik aaramaa, kabletmää hem daatmaa bilgi hem fikir hertürlü hem devlet sınırlarına baalı olmayarak.

Yazı 20

- 1. Herbir insanın var hakı uslu toplantı hem kuruluş serbestliinä.*
- 2. Kimseyi yok nasıl zorlaştırmaa girsii nesoy-sa kuruluş (asotiatieyä).*

Yazı 21

1. Herbir insanın var hakı pay almaa kendi devletin kullanmasında doorudan yada seçilmiş vatandaşlann aracılınnan.
2. Herbir insanın var birtakım hakı kendi memleketindä devlet izmetinä giräbilmää.
3. Halkın isteyişi läüzim olsun önderlik kuvedin temeli; bu isteyiş laazım belli edilsin periodik hem falş olmayan seçimnerdä, angıları läüzim yapılsinnar universal hem birtakım seçim hakınnan, saklı kiyat atmaklan yada başka denk maanalı, kiyat atmanın serbestliini koruyan formalarlan.

Yazı 22

Herbir insanın, cümlä azası olduu için, hakı var sotal yardımına hem onun saygılıın yardımını olması için hem kişiliin serbestli ilerlemesi için läüzim olan ekonomika, soşial hem kultura hakların gerçekteştirmesinä national yardımınarı hem milletlärarası işbirlii yolunna hem herbir devletin yapılışına hem kaynaklarına uygun olarak.

Yazı 23

1. Herbir insanın var hakı çalışmaa, serbestli iş ayırmaa, dooru hem uygun iş kolaylıklarında çalışmaa hem işsizliktän korunmalı olmaa.
2. Herbir insanın var hakı hiçbir ayırıntısız birtakım iş için birtakım ödek kabletmää.
3. Herbir çalışan insanın var hakı almaa dooru hem kanaatlı ödek, angısı eter insanca yaşamaa ona hem onun aylesinä hem angısına, läüzim olduynan, eklener başka sotal yardımınarı.
4. Herbir insanın var hakı kurmaa profesional birlikleri hem girmää profesional birliklerinä kendi intereslerini korumaa deyni.

Yazı 24

Herbir insanın var hakı dinnenmä hem boş vakıda, bu arada çalışma günün akıllıca sınırlanmasına hem periodik ödekli izinına (otpuskaya).

Yazı 25

1. Herbir insanın var hakı ölä yaşamak uuruna, bu sıraya girer imeesi, giyimi, evi, saalık bakımı hem läüzim olan soşial izmetleri, angısı läüzim olër korumaa saalıını hem varlıını, kendisinin hem aylesinin, hem hakı yardımsız kalmamaa işsizlik, hastalık, sakatlık, ihtärlık yada başka olabilirli durumda, açan o kendisinä baalı olmayan sebeplär üzerinä geçinmesi için kaynaksız kalabilir.
2. Analık hem uşaklık vererlär bir ayırı bakım hem yardım hakı. Hepsı uşaklar, duuan evlilikä ya evlilik dışında, läüzim kabletsinnär birtakım sotal yardımı.

Yazı 26

1. Herbir insanın var üürenmäk hakı. En az başlantı hem genel üürenmäk läüzim olsunnar ödeksiz. Başlantı üürenmäk läüzim olsun hepsi için. Tehnika hem zanaat üürenmesi için yol läüzim açık olsun herkezinä, üüsek üürenmäk tä läüzim hepsi için birtakım açık olsun herkezin becerdimä görä.
2. Üürenmäk läüzim ön versin insan kişiliin dolu ilerlemesmä hem da insan hakların hem temel serbestliklerin taa büyük saygılanmasına. Üürenmäk läüzim yardım etsin karşılıklı annaşmak, saburluk hem dostluk olsım hepsi miiletlär, soy hem din grupaların arasında hem yardım etsin Birleşmiş Kurulun barış koruma çalışmalarına.
3. Ana-bobanın var üstün hakı kendi küçük yaşlı uşaklarına üürenmäk forması ayırmaa.

Yazı 27

1. Herbir insanın var hakı serbestli pay almaa cümleinin kultura yaşamasında, hoşlanmaa incä zanaatlan, pay almaa bilim ilerlemesinde hem faydalanmaa onun hayırlarınan.

2. Herbir insanın var hakı korunsun onun moral hem material interesleri, kaynaklanan onun yaptıı bilim, literatūra ya artistik yaratmalarından.

Yazı 28

Herbir insanın var hakı ölä bir soşial hem halklararası düzenä, aıgısında bütün haklar hem serbestlikler, sıralanan bu Deklaraşiyada, gerçek olabileceklär.

Yazı 29

1. Herbir insanın cümlä karşısında borçları var, sade cümledä olur gerçeklensin kişiliin serbest hem bütün ilerlemesi.

2. Haklarını hem serbestliklerini gerçekleştireärkän herbir insana sade ölä sınırlama yapılabilinir, angısı kanona göre uygulanmış saade neetlän gerçekleştirmää aalemin haklarının hem serbestliklerinin tanınmasını hem saygılanmasını hem da demokratik toplumunda dooru moral isteklerinä, cümlä düzeninä hem cümlä yaşamak boluuna uygun olması için.

3. Bu hakların hem serbestliklerin gerçekleştirilmesi hiçbirtürlü diil lääzım aykırı gitsin Birleşmiş Milletler Kurulun neetlerinä hem printiplerinä.

Yazı 30

Bu Deklaraşiyada bişey yok nasıl yorumnansın osoy, sansın bir devletä, kişi grupasına yada ayırı kişilere veriler hak ölä bir çalışmada bulunmaa, angısı önnendiriler bu Deklaraşiyada sıralanan hakları hem serbestlikleri yok etmä.
